

Perustunteita

Ihmisellä on paljon erilaisia tunteita. Osa niistä on perustunteita.

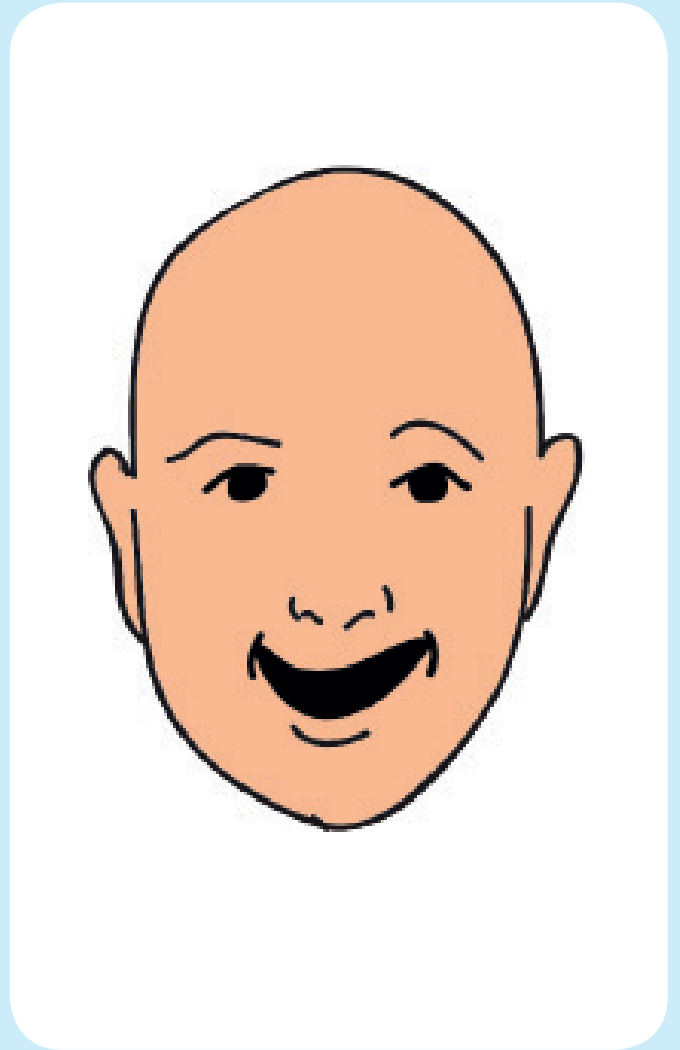
Perustunteita ovat:

ilo, suru, pelko,
viha, inho ja häpeä.
Niitä on kaikilla ihmisillä.

Ilo

Ilon tunne on hyvä tunne.
Iloinen ihminen nauraa ja hymyilee.
Hänellä on kevyt olo.

Ilon tunne rentouttaa ja auttaa jaksamaan paremmin.
Iloisena on helppo tehdä asioita ja ne sujuvat hyvin.
Iloisen ihmisen on helppo saada kavereita.
Mistä asioista sinä tulet iloiseksi?

Suru

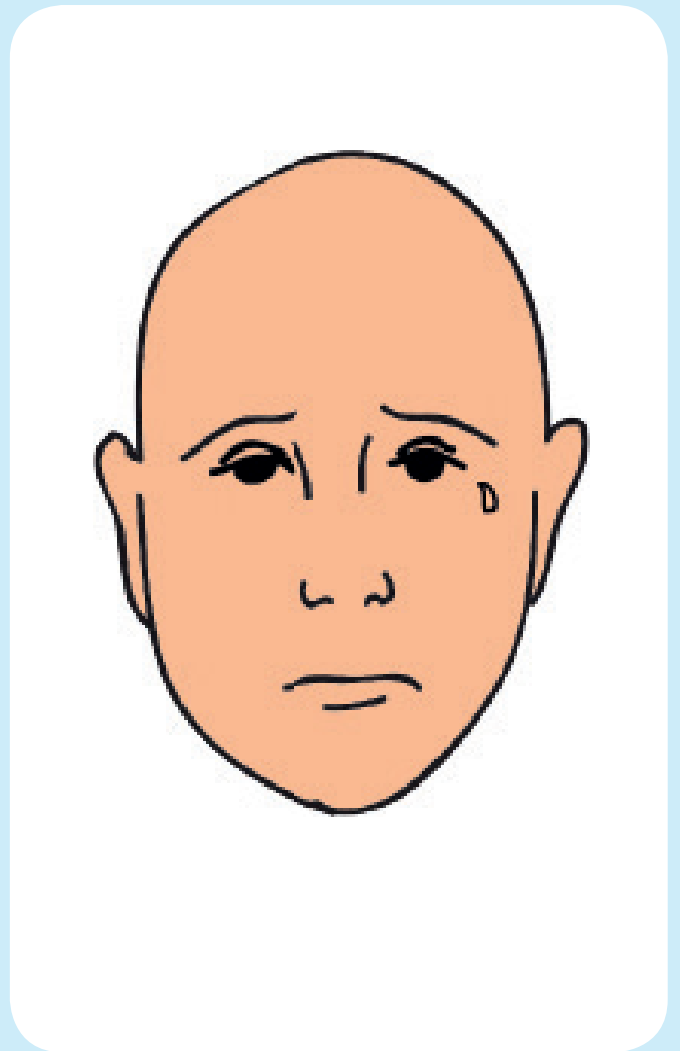
Surun tunne on ilon
ja onnellisuuden vastakohta.
Surun tunne tulee,
kun ihminen menettää
jotakin tärkeää
ja arvokasta.

Jos läheinen ihminen kuolee,
syntyy surun tunne.
Myös ero voi
aiheuttaa surua.

Erosta johtuvaa surua
sanotaan sydänsuruksi.
Silloin on paha mieli
ja voi itkettää.

Surun voi tuntea
myös kipuna.
Kipua voi olla
esimerkiksi rinnassa
tai vatsassa,
mutta suru ei ole sairaus.

Kun suree kovasti,
voi tuntua siltä,
että koko elämä pysähtyy
tai että ei halua enää elää.
Tuntuu, että ei näe
enää tulevaisuutta.
Ilo katoaa ja suru vie

kaiken huomion.
On hyvin tärkeää,
että ihminen saa surra
suruaan.

Millaiset asiat tai tapahtumat
ovat aiheuttaneet sinulle surua?

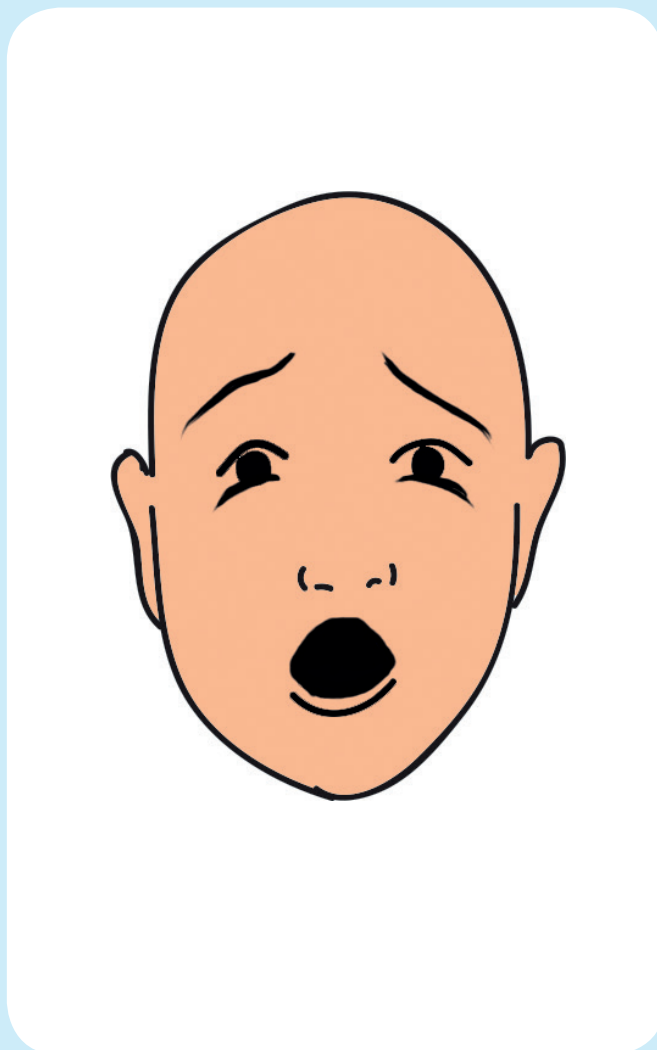
Pelko

Pelko on tunne,
joka syntyy siitä,
että ihminen huomaa
jonkin vaaran.

Pelko ei aina johdu
jostakin näkyvästä asiasta.
Näkyvä asia voi olla
esimerkiksi joku ihminen,
tilanne tai paikka.

Pelon syy ei aina ole
edes tiedossa.
On vain tunne,
että on olemassa
jokin uhka tai paha asia.

Pelko voi tuntua
monella tavalla.
Ihminen voi jännittää
ja olla levoton.

Joskus pelko voi
tuntua kauhuna.
Ihminen voi
jäykistyä paikoilleen
tai lähteä pois.

Pelko voi myös
johtaa siihen,
että ihminen alkaa varoa
puheitaan ja tekojaan.

Jotkut ihmiset ajattelevat,
että pelko on merkki
ihmisen heikkoudesta.
Tämä on väärä käsitys,
sillä pelko suojelee
ihmistä vaaroilta.

Pelko estää esimerkiksi
tekemästä sellaisia asioita,
jotka ovat vaarallisia.
Näin pelko toimii
ihmisen parhaaksi.

Pelko ei siis ole heikkoutta,
vaan se voi olla
varovaisuutta ja viisautta.
Niitä ihminen tarvitsee
arjessa selviytymiseen.

Suuri osa ihmisistä
pelkää jotakin.
Mitä sinä pelkää?

Viha

Kaikki ihmiset tuntevat joskus vihan tunnetta.

Kun olet vihainen, voit olla esimerkiksi ärtyisä, kiukkuinen tai sanoa kaikkeen ”ei”.

Muut voivat nähdä myös olemuksestasi, että nyt olet vihainen tai suuttunut.

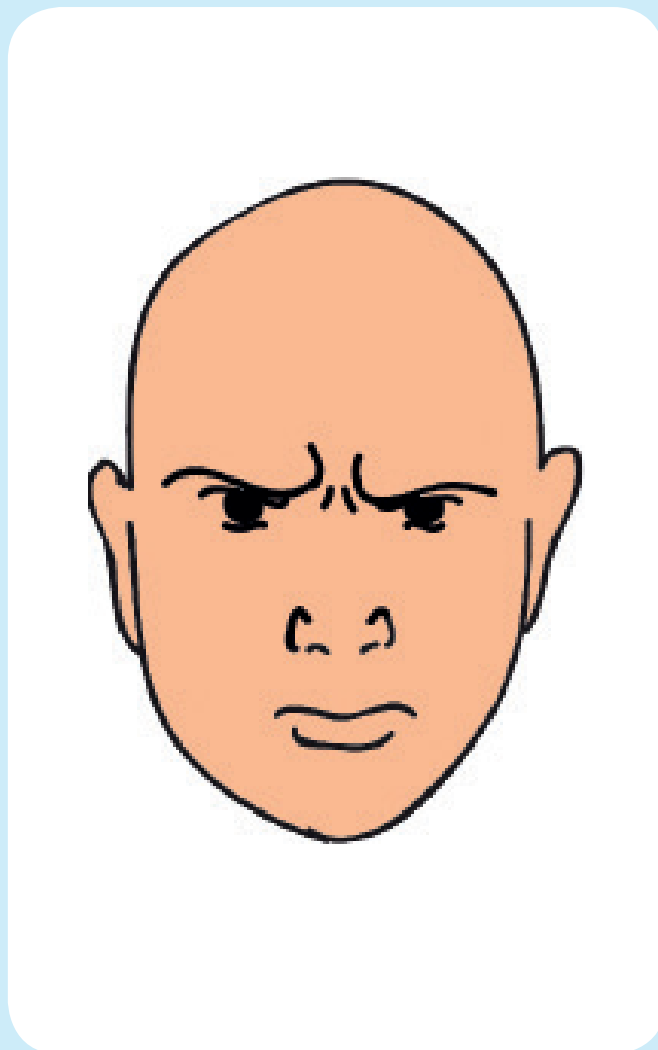
Ehkä liikut äkäisesti ja katsot vihaisesti.

Tunteet kertovat ihmiselle hänestä itsestään.

Viha voi kertoa sinulle, että et siedä tai kestä jotakin asiaa tai tilannetta enää enempää.

Viha olisi hyvä purkaa, mutta älä pura sitä ihmisiin, eläimiin tai esineisiin.

Älä myöskään pelottele ketään vihallasi.

Vihan purkamiseen on
turvallisia keinoja.
Voit esimerkiksi lähteä
kävelylle tai kuunnella
musiikkia.

Voit myös kertoa,
että olet nyt vihainen.
Jos pystyt, kerro myös,
mikä sinut on saanut vihaiseksi.

Viha on hyvä purkaa,
koska muuten siitä
voi tulla paha olo.
Pää voi tulla kipeäksi
tai saatat masentua.

Anna itsellesi lupa
olla vihainen tai suuttunut,
mutta älä vahingoita
itseäsi tai muita.

Sinulla on lupa ilmaista
tai kertoa vihastasi,
kunhan teet sen turvallisella
ja hyväksytyllä tavalla.

Kaikki ihmiset ovat
toisinaan vihaisia
tai suuttuneita.
Mitkä asiat saavat
sinut suuttumaan?

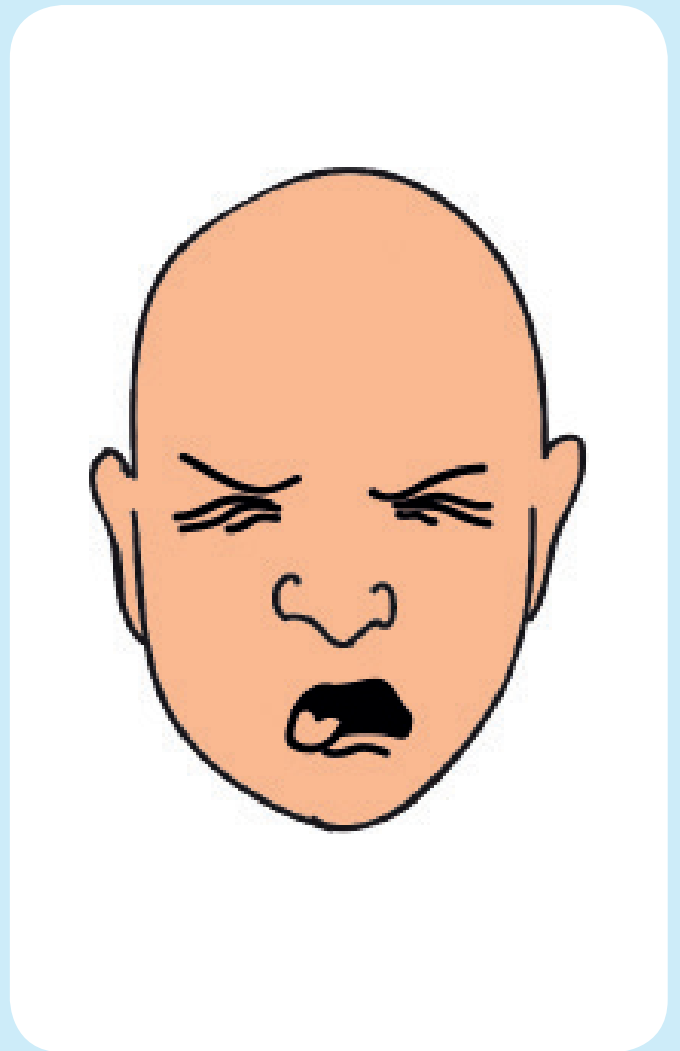
Inho

Kun jokin on sinusta
erittäin epämiellyttävää,
voit kokea inhon tunnetta.
Monet asiat voivat
tuntua inhottavilta.

Voit tuntea inhoa,
kun et tykkää jostakin.
Voit inhota esimerkiksi
jotakin syötävää
tai voit inhota jonkun
ihmisen kosketusta
tai hänen näkemistään.

Yleensä ihminen haluaa
välttää kaikkea sellaista,
mikä saa hänet inhoamaan
ja voimaan pahoin.

Inho voi tuntua ja näkyä
monilla eri tavoilla.
Paha haju saa
nyr pistämään nenää.
Jos näet inhottavan asian,
laitat ehkä silmät kiinni.
Jos kuulet inhottavia
asioita tai ääniä,

voit laittaa kädet korville.

Joskus päässä voi olla
inhottavia ajatuksia.

Silloin ehkä ravistat päätä,
jotta ajatukset menisivät pois.

Toisinaan inho voi tuntua
myös omassa kehossa
esimerkiksi väristyksenä selässä.

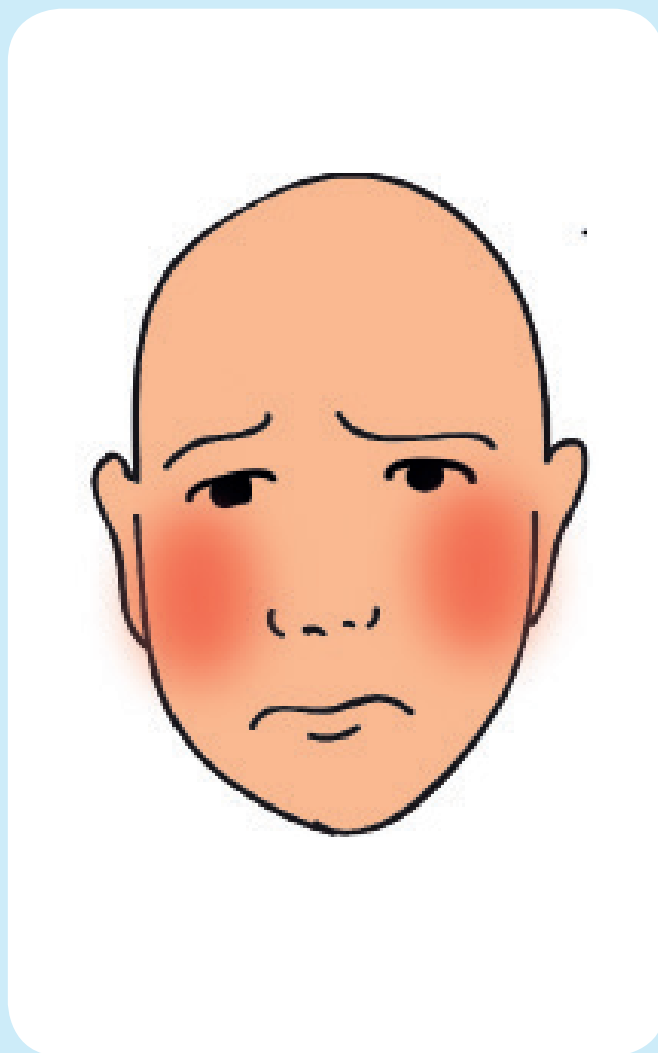
Monet ihmiset inhoavat jotakin.
Mitä sinä inhoat?

Häpeä

Häpeän tunne syntyy siitä,
että ihminen kokee itsensä
huonoksi, heikoksi ja
epäonnistuneeksi.

Voi tuntua, ettei itsellä ole
mitään arvoa ihmisenä
eikä ole oikeutta saada
itselleen mitään hyvää.
Voi tuntua siltä,
että on ihan mitätön
ja vääränlainen ihminen.

Häpeän tunne rajoittaa
elämää monella tavalla.
Se voi estää menemästä
muiden joukkoon
ja ihminen käpertyy

helposti omiin oloihinsa.

Jos koet häpeää,
voit pelätä,
mitä muut ajattelevat sinusta.
Haluat ehkä olla piilossa
ja peittää kasvosi,
ettei kukaan näe sinua.

Joskus voi olla vaikea
erottaa häpeä ja
syyllisyys toisistaan.
Ne johtuvat eri syistä
ja siksi erottaminen
olisi hyvä osata.

Syyllisyys tulee siitä,
että tekee jotain väärää
tai jättää tekemättä jotakin,
mikä olisi pitänyt tehdä.

Esimerkki:

Kun ihminen varastaa,
hän tekee väärin.
Jos hän tuntee
tehneensä väärin,
hän pitää itseään
syyllisenä väärään tekoon.

Häpeä taas johtuu siitä,
että ihminen tuntee itsensä
huonoksi ja arvottomaksi.
Häpeä ei siis johdu siitä,

että on tehnyt jotain väärin.

Väärän teon tekeminen ei tarkoita, että tekijä on arvoton ihminen.

Vain teko on väärä, ja ihmisarvo kuuluu myös väärän teon tekijälle.

Monet ihmiset tuntevat häpeää.

Mitä sinä häpeät?

Tampereen
**KAUPUNKI-
LÄHETYS** ry
Rongankotikeskus

Teksti: Jenni Laulainen, Maija Sarajärvi, Tuula Puranen
Kuvitus: Matti Haapala, Timo Jalkanen
Taitto: Viivi Ahola, Siru Jyrkkä